

**Ομιλία ΥΦΥΠΕΞ Σ. Κουβέλη στο 4^ο Συνέδριο
«Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα στη Θεσσαλονίκη» (13.05.2011)**

Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι, θα ήθελα εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΕΤΑ και εκ μέρους των συνδιοργανωτών του Συνεδρίου, δηλαδή και της Γαλλικής Πρεσβείας και του Γαλλικού Προξενείου, να καλωσορίσω τον Υφυπουργό Εξωτερικών, τον κύριο Σπύρο Κουβέλη, ο οποίος μας κάνει την τιμή να παρευρεθεί και να μας κάνει αυτήν την ομιλία, η οποία είναι στο θέμα ακριβώς του Συνεδρίου και θα παρακαλούσα το συνάδελφό μου, τον κύριο Κωνσταντόπουλο, και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, να έρθει για να προλογίσει. Παρακαλώ.

ΑΘ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Η δουλειά μου σήμερα είναι να σας μιλήσω για το επιστημονικό υπόβαθρο του Σπύρου του Κουβέλη, καθότι όλοι γνωρίζετε το έργο του το πολιτικό και θα ήθελα να επικεντρωθώ στις σπουδές του, είναι Οικονομολόγος, απόφοιτος της Νομικής Αθηνών, έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγροτική Οικονομία, στα Οικονομικά του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων, στο Πανεπιστήμιο του Reading στην Αγγλία.

Πριν ασχοληθεί με την πολιτική, σε όλη την επαγγελματική του ζωή ασχολήθηκε με θέματα περιβάλλοντος. Ήταν υπεύθυνος για το Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης του Μεσογειακού Προγράμματος Δράσης του ΟΗΕ το 2007, είναι πολύ γνωστός για την πρωτοβουλία MedWet, η οποία οδήγησε στο πρόγραμμα της Σύμβασης Ραμσάρ για όλη τη Μεσόγειο και εκεί αφιέρωσε επτά ή οκτώ χρόνια. Είναι Διευθυντής Προγράμματος της Περιβαλλοντικής Οργάνωσης WWF επίσης για πάρα πολλά χρόνια, και Πρόεδρος της Μεσογειακής Ομάδας.

Κάποια πιο προσωπικά στοιχεία, μιλάει πολλές ξένες γλώσσες, προτιμά να κυκλοφορεί με τη μοτοσυκλέτα του και αισθάνεται κι άνετα χωρίς κοστούμια που σίγουρα, παρακαλώ επειδή φοράμε όλοι μας κοστούμια, να είμαστε πιο με κατανόηση και είναι από τους ανθρώπους που πάντα έχει πολύ ενδιαφέρουσες τοποθετήσεις –επιστημονικά πάντοτε αναφέρομαι– στα θέματα που μας απασχολούν. Οπότε, χωρίς άλλη καθυστέρηση, τον προσκαλώ στο βήμα για να μας μιλήσει, ως κεντρικός ομιλητής του Συνεδρίου μας.

Σ. ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Καταρχήν, πρέπει να ξεκινήσω ευχαριστώντας τους διοργανωτές. Θέλω να ευχαριστήσω το ΕΚΕΤΑ για την πρόσκληση αυτή, αλλά θέλω επίσης να ευχαριστήσω και το Γαλλικό Προξενείο στη Θεσσαλονίκη, je vous remercie Monsieur Thimonier et Monsieur Conseil Général de la France en Thessalonique. Είναι μεγάλη χαρά για εμένα που είμαι εδώ, γιατί είναι κάτι που το επιδιώκαμε εδώ και καιρό με το Θανάση. Με το Θανάση έχω να σας πω ότι μας συνδέουν διάφορα κοινά ενδιαφέροντα.

Το ένα είναι μία πολύ μεγάλη αγάπη και πάθος για την Ελλάδα. Ο Θανάσης, όπως ξέρετε, είναι άνθρωπος ο οποίος θα μπορούσε να έχει κάνει πάρα - πάρα πολλά πράγματα και έξω από την Ελλάδα, όπως και οι περισσότεροι από εσάς, οι Έλληνες ερευνητές που διαλέξατε να το κάνετε εδώ και επιμένετε και επιμένετε και σε δύσκολες συνθήκες. Αυτό είναι κάτι που ισχύει και για μένα, γιατί πιστεύω ότι ετούτη η χώρα αξίζει να τη στηρίξουμε και να παλέψουμε από μέσα για να κάνουμε κάποια πράγματα.

Το δεύτερο βέβαια που μας συνδέει είναι εξωσχολικό, είναι η μουσική, για την οποία έχουμε ένα κοινό πάθος και έτσι, κάποιο βράδυ που παρακολουθούσαμε έναν πολύ καλό καλλιτέχνη της Θεσσαλονίκης να δίνει μία απίστευτη performance, μου είχαν πει ο Θανάσης και ο Ζαχαρίας, εδώ, μαζί, από το Κέντρο «Νόησις», ότι βρε παιδί μου λέει δε γίνεται να ανεβαίνεις στη Θεσσαλονίκη κάθε τόσο και να μην έχεις έρθει μία φορά να δεις το ΕΚΕΤΑ και το Κέντρο «Νόησις» και τους είχα τάξει ότι θα το κάνω. Έτσι, με την ευκαιρία αυτού του Συνεδρίου το συνδύασα και μάλιστα σήμερα έχω

περάσει το πρωί μου πρώτα στο Κέντρο «Νόησις» και μετά να γυρίζουμε ένα-ένα τα Ινστιτούτα του ΕΚΕΤΑ, να καταλάβω τι γίνεται εδώ, για να έχω μία πραγματική εικόνα. Πρέπει να σας πω ότι όχι απλώς εντυπωσιάστηκα και θα το πω με περισσότερα λόγια τι σήμαινε για εμένα αυτή η ημέρα, αλλά θα ξεκινήσω από κάτι άλλο. Καταρχήν, για να ξεκαθαρίσουμε, το γνωρίζουμε όλοι ότι εγώ ποτέ δε γράφω ομιλίες, ποτέ δε διαβάζω, οπότε μάλλον θα αυτοσχεδιάσω εδώ και ελπίζω να έχει και σημασία αυτό που θα σας πω.

Θα ξεκινήσω όμως λέγοντας κάτι που μου ήρθε από το εξωτερικό, από έναν φίλο στο εξωτερικό, μισό Έλληνα μισό Ιταλό, ο οποίος μέσα σε όλη αυτήν την περίοδο που η Ελλάδα δέχεται μία τεράστια επίθεση, που γίνεται μια συζήτηση στα διεθνή Μέσα, η Ελλάδα θα τα καταφέρει, δε θα τα καταφέρει, αν θα γίνει αναδιάρθρωση –που δε θα γίνει αναδιάρθρωση– αν θα φαλιρίσουμε, αν θα πτωχεύσουμε, που δε θα πτωχεύσουμε. Λοιπόν, μέσα σε όλο αυτό το κλίμα που ισχύει για τη χώρα μας, μου έρχεται ένα μήνυμα από έναν άνθρωπο που ζει στο εξωτερικό, που νοιάζεται την Ελλάδα αλλά δεν εξαρτάται η καθημερινότητά του και μου λέει αυτό το μήνυμα, το εξής συγκλονιστικό: «Να επιμείνετε. Να επιμείνετε και η προσπάθειά σας να είναι, να πείσετε, χωρίς ρητορική όμως, ότι η Ελλάδα αξίζει». Τρελάθηκα, γιατί όταν ένας άνθρωπος που ζει μακριά λέει ότι η Ελλάδα αξίζει και αυτό που χρειάζεται είναι εμείς οι ίδιοι οι Έλληνες να επιμείνουμε, να πείσουμε πρώτα απ' όλους τους εαυτούς μας και μετά όλους τους υπόλοιπους, ότι μπορούμε να το κάνουμε. Για αυτό η σημερινή ημέρα για εμένα ήταν σημαντική. Γιατί είχα έμπρακτα αυτήν την εικόνα του ότι γίνεται, ότι αξίζει, του ότι υπάρχουν οι άνθρωποι. Και ξέρετε, αυτή είναι η καλύτερη απάντηση, το να συζητάμε και εμείς οι πολιτικοί και οι δημοσιογράφοι και οι πολίτες μόνο το κακό σενάριο, είναι το χειρότερο που μπορούμε να κάνουμε. Είναι σαν ένας άνθρωπος που πρέπει να παλέψει για να επιβιώσει όταν έχει πέσει στη θάλασσα και το μόνο που σκέφτεται είναι αν θα πνιγεί. Ε, αν το σκεφτεί πολύ θα πνιγεί, είναι βέβαιο ότι θα πνιγεί.

Εμείς θα κοιτάξουμε αυτό που μπορούμε να κάνουμε και σήμερα έχω να σας πω ότι είδα ότι μπορούμε να κάνουμε πάρα πολλά πράγματα. Τη δουλειά που γίνεται εδώ στο ΕΚΕΤΑ, την είχα παρακολουθήσει συζητώντας με το Θανάση και διαβάζοντας – όσο μπορούσα– αλλά πραγματικά σήμερα είδα το περιεχόμενο. Τη δουλειά που γίνεται για το cluster των αγροτικών προϊόντων, τη δουλειά που κάνει ο κύριος Τσαυτάρης, που θεωρώ τιμή μου που είναι εδώ μαζί μου, γιατί πρέπει να σας πω ότι είναι ένας από τους δασκάλους μου στα πράγματα που έχω μάθει στη ζωή μου. Είναι επίσης πάρα πολύ σημαντική –και σήμερα επίσης κατάλαβα πόσο πολύς κόσμος και πόσες επιχειρήσεις εμπλέκονται– τη δουλειά που γίνεται για το mobility, για την κινητικότητα, επίσης την παρακολουθώ πιο πολύ κάτω από το περιβαλλοντικό μου καπέλο και θεωρώ ότι και εκεί, σαν χώρα, έχουμε πολλά πράγματα να δείξουμε και πολλά ακόμα να κάνουμε.

Όμως, το βασικότερο είναι να κάτσουμε και να δούμε λιγάκι τι είναι όλα αυτά τα πράγματα που έχουμε. Ξεκινάω, για παράδειγμα, από τη δουλειά που κάνουμε στον ενεργειακό τομέα. Στην Ελλάδα έχουμε πει, και σαν κυβερνητική απόφαση αλλά και σαν χώρα, ότι θέλουμε να κάνουμε κάποιες επιλογές, τι κάνουμε με την ενέργεια. Έχουμε πει ότι θέλουμε να προχωρήσουμε στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας γιατί έχουμε συγκριτικό πλεονέκτημα, γιατί έχουμε ήλιο, γιατί έχουμε άνεμο, γιατί έχουμε θάλασσα, γιατί έχουμε γεωθερμία, χίλια δυο. Έχουμε πει ότι κάποιες άλλες επιλογές δε θέλουμε να τις κάνουμε. Κάποιοι συμφωνούν, κάποιοι διαφωνούν. Είναι μία απόφαση που πήραμε ότι δε θέλουμε να πάμε σε πυρηνική ενέργεια, για χίλιους δυο λόγους και ένας από αυτούς είναι ότι θέλουμε να έχουμε και ένα επιχείρημα απέναντι σε γύρω χώρες ότι εμείς το αποφασίσαμε, μην τα φέρνετε στην πόρτα μας και το χρησιμοποιούμε αυτό το παράδειγμα. Έχουμε πει για την ενέργεια ότι μπορούμε να κάνουμε πρωτοποριακές δράσεις. Και πάλι θα αναφερθώ στη δουλειά που κάνει το ΕΚΕΤΑ, δεν το προσωποποιώ μόνο στο Θανάση γιατί θα νομίζετε ότι του πλέκω εδώ εγκώμιο, αλλά έχουμε βάλει πολύ μεγάλη προσπάθεια στη δουλειά που γίνεται για

παράδειγμα με την ηλιακή ενέργεια και το υδρογόνο. Έχουμε βάλει μεγάλη προσπάθεια στη δουλειά που γίνεται με τους καταλύτες, που γνώρισα τώρα.

Όλα αυτά είναι πράγματα τα οποία είναι μπροστά και είναι συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας. Είναι συγκριτικά πλεονεκτήματα γιατί η Ελλάδα, το πρώτο-πρώτο που μπορεί να παράγει είναι μυαλό, είναι ιδέες. Μετά ακολουθούν όλα τα υπόλοιπα, αλλά η Ελλάδα αν έγινε αυτό που έγινε, είναι γιατί είχε ιδέες. Στο Κέντρο «Νόησις» που πήγα πριν, ένα από τα κομμάτια που επισκεφτήκαμε ήταν και η Έκθεση της Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας, όπου πραγματικά είδα κάποια εργαλεία και συνειδητοποίησα ότι αυτά τα εργαλεία από τότε, ουσιαστικά χρησιμοποιούνται ακόμα. Είναι μυαλό αυτό που είχαν οι Έλληνες. Δεν ήταν τα εργαλεία, ήταν το μυαλό και αυτό το έχουμε και αυτό το διαπίστωσα και σήμερα, το διαπίστωσα πριν από δύο εβδομάδες που είχα επισκεφτεί και το cluster Corallia στην Αθήνα, που επίσης κάνει την ίδια δουλειά.

Έτσι λοιπόν, στα θέματα αυτά της υψηλής τεχνολογίας και της ενέργειας, αν κάποιος λέει ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε, κάνει λάθος. Αν κάποιος πει ότι στην Ελλάδα έχουμε αλλά δεν ξέρουμε πώς να βγουν προς τα έξω ή δεν στηρίζουμε την προσπάθεια και έτσι κάποιος αποφασίζει ότι για να το κάνει αυτό πρέπει να πάει κάπου αλλού, εκεί δυστυχώς μάλλον έχει δίκιο. Εκεί έχει δίκιο ότι χρειάζεται μια πιο συντονισμένη προσπάθεια από μας, και βάζω εμάς, το κράτος μπροστά-μπροστά σ' αυτό, αλλά όχι μόνο γιατί χρειάζονται και άλλα πράγματα, που θα σας πω πώς τα σκέφτομαι, για να μπορέσουμε να τα κάνουμε να ανθίσουν αυτά τα πράγματα, να βγάλουν καρπό, προϊόν, να φέρουν πίσω στην Ελλάδα και εισοδήματα και θέσεις εργασίας και να βελτιώσουν και την εικόνα μας παντού, γιατί όπως ξέρετε καλύτερα από μένα σαν ερευνητές όλοι, οι Έλληνες ερευνητές που δουλεύουν στο εξωτερικό όλοι διαπρέπουν και εδώ όλοι βασανίζονται. Συζητήσαμε πριν με το ΕΚΕΤΑ κάποιες περιπτώσεις γραφειοκρατίας βασανιστικής και αυτό που έκανα εγώ είναι ότι δεσμεύτηκα ότι αυτά θα τα πάρω και θα τα πάω πίσω στους συναδέλφους μου να τους πω «ρε παιδιά, εδώ γίνεται μία δουλειά, εμείς δε μπορούμε να βάζουμε συνέχεια προσκόμματα γραφειοκρατικά, γιατί ούτε εμείς κερδίζουμε τίποτα ούτε οι άλλοι». Όλοι μαζί χάνουμε. Σας είπα για την ενέργεια.

Για το κομμάτι της διατροφής, των τροφίμων και για τη δουλειά που γίνεται από το cluster των τροφίμων, εδώ πρέπει να πω και το έχει πει και ο Πρωθυπουργός μας, ο Γιώργος Παπανδρέου, πολλές φορές, αν υπάρχει ένας τομέας που η Ελλάδα μπορεί να ξεχωρίσει είναι αυτός. Στο Υπουργείο Εξωτερικών μία από τις δουλειές που κάνουμε είναι η οικονομική διπλωματία, να προσπαθήσουμε ν' ανοίξουμε τους ορίζοντες της χώρας, να βγούμε πιο έξω, να προωθήσουμε τα Ελληνικά προϊόντα, να προωθήσουμε την εικόνα της Ελλάδας και να φέρουμε και επενδύσεις. Κάναμε από πέρυσι το καλοκαίρι μία μεγάλη δουλειά, που στείλαμε σε όλες τις Πρεσβείες μας, σε όλα τα Προξενία στο εξωτερικό, σαν ερωτηματολόγιο, ένα υπόμνημα ας πούμε, να μας πουν σε κάθε χώρα που δουλεύουν ποιοι είναι οι τομείς στους οποίους πραγματικά μπορούμε να πετύχουμε στόχους, με αποτέλεσμα αυτό, χωρίσαμε τον κόσμο ολόκληρο εκεί που έχουμε παρουσία, σε έξι μεγάλες ενότητες. Και στις έξι ενότητες τα τρόφιμα και η διατροφή είναι ή πρώτο ή δεύτερο σε ευκαιρίες που δίνονται στην Ελλάδα, γιατί η Ελλάδα είναι γνωστή όχι μόνο για τη Μεσογειακή διατροφή, που είναι πάρα πολύ σημαντικό, είναι γνωστή γιατί έχει την πρώτη ύλη, έχει τη βιοποικιλότητα, έχει τα είδη. Έχει πάρα πολλά πράγματα που μπορεί να κάνει. Το ζήτημα είναι, όπως μου εξηγούσε πριν λίγο ο κύριος Μπουτάρης, ότι εδώ πρέπει να δούμε τί χρειάζεται για ποια δουλειά, πώς θα κάνουμε τη διαδικασία τέτοια ώστε να αυξήσουμε την αποδοτικότητα για το συγκεκριμένο πράγμα που θέλουμε να κάνουμε. Δε θα μπω σε παραδείγματα, αλλά αυτό ακριβώς που μπορούμε να κάνουμε, που είναι κάποια συγκεκριμένη τεχνογνωσία την οποία μπορούμε να εφαρμόσουμε πιο εύκολα από άλλες περιοχές.

Αυτό που χρειάζεται για να προχωρήσουν όλα αυτά που λέμε, είναι να μπορέσουμε να τα κάνουμε να βγουν πραγματικά και να διεκδικήσουμε τις αγορές και τις συνεργασίες τους. Έχουμε ξεκινήσει μια μεγάλη προσπάθεια να φέρουμε σε επαφή

τον ερευνητικό, αλλά παραγωγικά ερευνητικό τομέα της χώρας, με εκείνους οι οποίοι ενδιαφέρονται να συνεργαστούν μαζί του. Τί σημαίνει ενδιαφέρονται να συνεργαστούν; Υπάρχει ένα κομμάτι που, σαν ερευνητές σίγουρα το κάνετε πάρα πολύ, που είναι η συνεργασία μεταξύ ερευνητών, ερευνητής με ερευνητή για κοινά προγράμματα. Πολύ ωραία, εκεί δεν πολύ-εμπλεκόμαστε, τουλάχιστον εμείς από το Υπουργείο Εξωτερικών, το υπόλοιπο Ελληνικό κράτος φυσικά εμπλέκεται και πρέπει να βοηθάει. Υπάρχει όμως και ένα άλλο κομμάτι που λέει ότι η έρευνα δεν γίνεται για την έρευνα. Η έρευνα γίνεται, πριν φθάσουμε να μιλήσουμε για όλα αυτά, γίνεται για να εξυπηρετήσει συγκεκριμένες ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Γίνεται για να εξυπηρετήσει ανάγκες καθημερινής διαβίωσης, ανάγκες διατροφής, ανάγκες περιβάλλοντος, ανάγκες διάφορες. Αυτό που χρειάζεται για να μπορέσουμε να το προχωρήσουμε είναι αυτή η έρευνα να αρχίσει να προσεγγίζει την παραγωγή και την πραγματικότητα. Έχω ζητήσει και θα γίνει μία αποστολή μετά από κάποιες, δύο-τρεις εβδομάδες αν θυμάμαι, στο Κουβέιτ για παράδειγμα. Σας το λέω σαν παράδειγμα για να καταλάβετε για τί μιλάμε. Εκεί υπάρχει ένα μεγάλο Ερευνητικό Ίδρυμα, το Kuwait Institute of Scientific Research, όπου όταν τους είχα πρωτοδεί μου είπαν ότι ενδιαφερόμαστε πάρα πολύ για συνεργασία με την Ελλάδα, ενδιαφερόμαστε για συνεργασίες σε θέματα αφαλάτωσης, για συνεργασίες σε θέματα τροφίμων, περιβάλλοντος, τεχνολογίας, πετρέλαια, χίλια δυο. Και μετά από κάποιο καιρό, μου ήρθε ένα μήνυμα που μου είπαν ότι θέλουμε πολύ συγκεκριμένα πράγματα. Έτσι λοιπόν και εμείς είπαμε ότι όταν κάνουμε αυτή την αποστολή, δε θα πάμε ένα μπουλούκι που θα έχουμε όλοι μερικές ωραίες ιδέες να συζητήσουμε και να μας αγαπήσουν και να τους αγαπήσουμε αλλά θα πάμε με πολύ συγκεκριμένα πράγματα. Δηλαδή έχουμε μία τεχνολογία που είναι για παραγωγή τροφίμων, το οποίο τους ενδιαφέρει πάρα πολύ; Αυτή την τεχνολογία θα την πάρουμε μαζί μας και θα τους πούμε εμείς είμαστε έτοιμοι να τη βάλουμε στην παραγωγή, έχουμε τη γνώση, έχουμε το πλάνο πώς γίνεται, από σας τί χρειαζόμαστε; Χρειαζόμαστε τη δική σας σύμπραξη και φυσικά την επένδυση. Έτσι γίνεται. Και εδώ να ξεκαθαρίσω κάτι που θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό να είναι ξεκάθαρο, ότι μιλάνε όλοι για επενδύσεις στην Ελλάδα. Αν υπάρχει ένας τομέας που μπορεί να φέρει επένδυση στην Ελλάδα, πάνω απ' όλα είναι αυτός.

Είναι ο τομέας της τεχνονομίας, είναι ο τομέας της τεχνολογίας, γιατί εκεί αυτό που εμείς μπορούμε να βάλουμε σαν κεφάλαιο είναι αυτό που έχουμε στο μυαλό μας. Είναι αυτή η ομάδα συνεργασίας που έχουμε φτιάξει και είναι αυτό το οποίο παράγει και υψηλή προστιθέμενη αξία.

Πριν από ενάμισι χρόνο, ήμουν σε ένα ταξίδι με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον κύριο Παπούλια, όπου ήμασταν σε μία χώρα που παράγει τεχνολογία, αυτοκίνητα κ.λπ. και έλεγε, αστεειυόμενος, κάτι που είναι πάρα ουσιαστικό, γιατί είναι με τη συγκεκριμένη χώρα είχαμε μεγάλο έλλειμμα στο ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών – πολύ μεγαλύτερες εισαγωγές από τις εξαγωγές που κάναμε– και είπε ο κύριος Παπούλιας ότι είναι φυσικό, γιατί παρόλο που έχουμε πάρα πολύ καλές σχέσεις, αν εισάγουμε υψηλή τεχνολογία, αυτοκίνητα κ.λπ. και εξάγουμε πορτοκάλια, που δεν έχουμε τίποτα εναντίον των πορτοκαλιών, αλλά είναι αδύνατον να πιάσεις το ισοζύγιο των πληρωμών. Όταν μπορείς όμως να προχωρήσεις σε αυτού του είδους τις ιδέες και την τεχνονομία, τότε έχει νόημα. Και τότε είναι που αρχίζει και γίνεται η δουλειά πιο ισορροπημένη. Υπάρχει κάτι ακόμα, που θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό και πρέπει να το έχουμε στο μυαλό μας για το πώς αξιοποιούμε αυτήν την τεχνονομία που είδα σήμερα.

Η Ελλάδα έχει ένα χαρακτηριστικό που λίγες χώρες έχουν, βρίσκεται ακριβώς στο γεωγραφικό σταυροδρόμι, εκεί που υπάρχουν και πολύ μεγάλες ανερχόμενες αγορές και πολύ μεγάλες ευκαιρίες. Έχουμε ένα πολύ καλό δίκτυο παρουσίας ήδη στις Βαλκανικές χώρες, στο οποίο ωφελεί το ότι υπάρχει δίκτυο των ελληνικών τραπεζών, υπάρχουν ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται. Έχουμε πάρα πολύ καλές σχέσεις με τις χώρες τις Αραβικές και με τις χώρες, της Ανατολικής κυρίως, αλλά και συνολικά της Μεσογείου. Δύσκολη περίοδος για τη Μεσόγειο αλλά αυτό θα

αλλάξει. Κι όσοι είναι εκεί τώρα, είναι αυτοί που θα πιάσουν και τις αγορές του μέλλοντος. Έχουμε πάρα πολύ καλές σχέσεις και τις προωθούμε πάρα πολύ με τις χώρες της Μαύρης Θάλασσας και φυσικά με τους παραδοσιακούς μας συνεργάτες, Ηνωμένες Πολιτείες, Ρωσία κ.λπ. Οι χώρες, όλες αυτές, τη θέλουν τη σχέση της Ελλάδας, για την οικονομική συνεργασία, να προχωρήσει πιο πέρα από τους παραδοσιακούς τομείς. Το θέλουν και μας το ζητούν.

Θα σας πω ένα παράδειγμα, όταν πριν από ένα χρόνο περίπου, η Ελλάδα είχε την Προεδρεία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας για τον Εύξεινο Πόντο, του ΟΣΕΠ. Είπαμε ότι θέλουμε να δώσουμε ένα στίγμα στο τί είναι αυτό που θα κάνει η Προεδρεία μας. Το στίγμα που δώσαμε ήταν ένα motto που βγάλαμε, αλλά και ένα πρόγραμμα μαζί με αυτό, που έλεγε ότι η Μαύρη Θάλασσα πρασινίζει. Δηλαδή, ότι οι πράσινες τεχνολογίες πρέπει να γίνουν η βάση της ανάπτυξης για την περιοχή της Μαύρης Θάλασσας. Δεν μπορείτε να φανταστείτε, όχι μόνο το motto αλλά το ίδιο το περιεχόμενο αυτής της δουλειάς έγινε ανάρπαστο, όλοι ήθελαν να είναι μέσα. Ήρθαν, και ήταν πολύ σημαντικό, εκτός από τη Γερμανία που συμμετέχει, εκτός από τις Ηνωμένες Πολιτείες που συμμετέχουν σαν παρατηρητές, εκτός από τις υπόλοιπες χώρες, ήρθε η Ιαπωνία και είπε ότι εγώ θέλω να είμαι μέσα γιατί αυτό σημαίνει ότι μιλάμε για μία ευκαιρία παραγωγής, ανάπτυξης και παραγωγής υψηλής τεχνολογίας, για συγκεκριμένες περιβαλλοντικές ανάγκες σε μία περιοχή που το χρειάζεται πάρα πολύ. Άρα, γνώση - αγορά, έρχομαι και παίζω. Είμαστε εκεί που μπορούμε να το κάνουμε, έχουμε τους ανθρώπους, δε θα μας φταίει κανείς αν δεν το κάνουμε μόνοι μας. Τώρα, το να το κάνουμε μόνοι μας είναι αυτό ακριβώς που σας έλεγα, ότι χρειάζεται και το Κράτος, χρειάζεται και η γνώση, χρειάζεται και η επιχειρηματικότητα για να μπορέσουμε να το κάνουμε. Δουλειά του Κράτους..., υπάρχει μία μεγάλη παρεξήγηση που λέει ότι είναι να πληρώνει. Δεν είναι να πληρώνει το Κράτος. Είναι να στηρίζει αλλά δεν είναι..., πρέπει να ξεφύγουμε κάποια στιγμή από το μοντέλο που λέει «ρίξ' τα Κράτος και εγώ θα λειτουργώ». Χάρηκα που είδα, μπαίνοντας στο ΕΚΕΤΑ, ότι το μεγαλύτερο, το συντριπτικό ποσοστό του προϋπολογισμού αυτού του κέντρου είναι από τις ίδιες τις συνεργασίες που κάνει, έτσι δεν είναι; Αυτό δε σημαίνει ότι το Κράτος δεν πρέπει να στηρίζει. Το Κράτος πρέπει να δίνει το συγκριτικό πλεονέκτημα και τη δυναμικότητα σε έναν ερευνητικό φορέα, που υπάγεται στο ευρύτερο κράτος, να το κάνει, αλλά δεν μπορεί να είναι κρατικοδίαιτο. Άρα αυτό γίνεται και το βλέπουμε και γίνεται και, πραγματικά, συγχαρητήρια. Το δεύτερο είναι ότι πρέπει οι ίδιες οι επιχειρηματικές μονάδες να μπορέσουν να αποκτήσουν την κρίσιμη μάζα για να το κάνουν.

Αναφέρομαι στο παράδειγμα που είδα πριν από δύο εβδομάδες στην Corallia. Μία μικρή ερευνητική μονάδα, μόνη της είναι, μικρή εταιρεία παραγωγής τεχνολογίας είναι δύσκολο να σταθεί, εκτός κι αν έχει το απόλυτο χάρισμα, την απόλυτη ιδέα κ.λπ. Αυτό, μία φορά στις χίλιες φαντάζομαι συμβαίνει και είναι και ***. Το να υπάρχουν όμως οι συμπράξεις και η καθετοποίηση μάλιστα, ότι ο ένας, για παράδειγμα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παράγει τα φωτοβολταϊκά, ο άλλος παράγει τις βάσεις, ο άλλος τα καλώδια, ο άλλος κ.λπ., δίνει μία κρίσιμη μάζα, η οποία μπορεί να ανταγωνιστεί κάποια μεγαθήρια που έχουν αναπτυχθεί σε όλο τον κόσμο και να μας βάλει στο χάρτη. Αυτό αρχίζει να ξεκινάει, τα clusters, είτε μιλάμε για υψηλή τεχνολογία για τα θέματα τηλεπικοινωνιών κ.λπ. είτε για ενεργειακά είτε για διατροφικά αρχίζουν και παίρνουν κάποια χιλιοστά στην Ελλάδα. Κι αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό γιατί *** την κρίσιμη μάζα.

Υπάρχει η ιδιωτική πρωτοβουλία. Ήδη υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις στην Ελλάδα που ενδιαφέρονται να επενδύσουν και να στηρίξουν αυτές τις προσπάθειες και δουλειά, και δική μας και η δική σας σαν ερευνητές, είναι να τους τραβήξουμε κοντά μας. Πώς τους τραβάμε κοντά μας; Λέγοντας με απλά λόγια αυτό που κάνουμε. Αν εμένα με κάτσει κάτω ο κύριος Μανιός από την Corallia και μου εξηγήσει με πολύ βαριά μαθηματικά κ.λπ., πως δουλεύει η τεχνολογία, δε θα καταλάβω τίποτα. Και δεν με ενδιαφέρει να καταλάβω, γιατί δεν μπορώ να τον βοηθήσω να κάνει αυτό που κάνει.

[παρέμβαση από το ακροατήριο]

Σ. ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Το ξέρω, γι' αυτό αναφέρω εσάς σαν παράδειγμα. Αλλά το να μπορέσουμε να εξηγήσουμε σε κάποιον τρίτο, που είναι επιχειρηματίας, και μπράβο του που είναι επιχειρηματίας, γιατί αυτή είναι η δουλειά του. Είναι να κάνει επένδυση και να βγάξει το όφελος. Πώς αυτή είναι μια τεχνολογία που πρώτον, θα βγαίνει στην αγορά, δεύτερον στην οποία έχουμε εμείς πρόσβαση και τρίτον, τι σημαίνει για αυτόν επιχειρηματικά. Και εκεί είναι που πρέπει να ανοίξουμε και εμείς τα μυαλά μας και τα μάτια μας και να δούμε ότι δεν μπορεί να βάλω έναν μαθηματικό και έναν φυσικό ή έναν μηχανικό να μου κάνει την οικονομική ανάλυση αυτού του πράγματος. Χρειάζονται οι συνέργειες και με τους υπόλοιπους. Τότε έχουμε ένα προϊόν το οποίο μπορεί να βγει προς τα έξω. Αυτό μπορούμε να το κάνουμε.

Νομίζω λοιπόν, ότι στην Ελλάδα είμαστε σε μια πολύ κρίσιμη καμπή, η οποία είναι και μια καμπή εξυγίανσης θα έλεγα. Περνάει πολύ δύσκολα η χώρα μας, το ξέρουμε, το ζούμε όλοι καθημερινά αλλά την ίδια στιγμή λειτουργεί το αντανakλαστικό του έλληνα το οποίο λέει «Για να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε εδώ πέρα». Και αρχίζουν και δημιουργούνται αυτές οι μονάδες συνεργασίας, η κρίσιμη μάζα που λέγαμε πριν, ερευνητές, clusters. Το κράτος καταλαβαίνει ότι αυτό πρέπει να το στηρίξει, να πάρω εγώ, ο σημερινός Υφυπουργός Εξωτερικών αυτές τις ενότητες από το χέρι και να πω ότι πάμε τώρα στις Ηνωμένες Πολιτείες να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε. Πάμε στο Κουβέιτ να δούμε πώς θα βρούμε χρηματοδότηση. Πάμε στη Ρωσία να βρούμε συνεργασίες με άλλα ερευνητικά ιδρύματα που θέλουν να ενδιαφερθούν. Πάμε οπουδήποτε τέλος πάντων. Είναι δουλειά μας να το κάνουμε. Και αυτό θα το κάνουμε. Εκεί είναι, ότι λέμε «Ναι, μη μας ζητάτε λεφτά, αλλά αν μας ζητήσετε αυτό, το θεωρούμε υποχρέωση μας».

Ανοίγω μία παρένθεση, γιατί το σκεφτόμουν πριν και πραγματικά μου κάνει εντύπωση. Είχαμε πάει στο κέντρο «Νόησις» όπου πραγματικά εντυπωσιάστηκα και αισθάνθηκα πολύ άσχημα, μπορώ να σας πω, ότι υπάρχει ένα τέτοιο κέντρο στην Ελλάδα, που παρέχει δυνατότητα να γνωρίσει κάποιος άνθρωπος τεχνολογίες, εποπτικά μέσα, κινηματογράφο, χίλια δυο πράγματα. Δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από άλλα αντίστοιχα κέντρα που έχω επισκεφθεί και στη Γαλλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε χίλια δυο μέρη στον κόσμο. Δεν το ήξερα. Έχω έρθει στην Θεσσαλονίκη δεν ξέρω πόσες εκατοντάδες φορές, δεν το ήξερα. Το μόνο που ήξερα ήταν ότι έβλεπα τη σφαίρα που έχει, αυτό τον θόλο και έλεγα κάποια μέρα πρέπει να πάω εκεί. Ναι.

Λοιπόν, εκεί λοιπόν, που ήμασταν στο κέντρο «Νόησις» έρχεται η, ο τίτλος της είναι Γραμματέας του Συμβουλίου, η οποία μου είπε πολύ ευγενικά, πάρα πολύ ευγενικά, ότι «Ξέρετε, θα θέλαμε λίγη βοήθεια». Λέω «Βεβαίως, να βοηθήσουμε. Λεφτά μη μας ζητήσετε γιατί δεν έχουμε και λοιπά. Αλλά πείτε μου τι μπορούμε να κάνουμε». Με μία λοιπόν πολύ μεγάλη συστολή και ευγένεια, αυτή η κυρία μου είπε «Ξέρετε θα θέλαμε να μας βοηθήσετε, μήπως μπορούμε να το αναδείξουμε στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και λοιπά». Είπα ότι φυσικά θα το κάνουμε. Μετά ήμουν με το Ζαχαρία και έλεγα ότι στη θέση της, κανονικά θα έπρεπε να με πιάσει από το πέτο και να μου πει «Υπουργέ, αυτό είναι εθνικός πλούτος. Δεν σου ζητάω, δεν σε παρακαλώ να με βοηθήσεις. Είναι δουλειά σου να κοιτάξεις αυτό το πράγμα και να το αναδείξεις, γιατί αυτός είναι ο εθνικός πλούτος». Αυτή είναι η αξιοποίηση του εθνικού πλούτου που λέμε. Αν αυτό το πράγμα το έχουμε και δεν το ξέρουμε ούτε μεταξύ μας, θα έχουμε πρόβλημα. Λοιπόν, εγώ δεσμεύτηκα ότι θα το κάνω και θα το κάνω. Αλλά νομίζω ότι πραγματικά εκεί είναι που έχουμε εμείς μια δουλειά να κάνουμε σαν κράτος, να ανοίξουμε τις πόρτες προς τις αγορές, προς τα έξω, να αναδείξουμε αυτά που έχουμε γιατί είναι ντροπή να έχουμε πράγματα και να μην τα ξέρουμε. Να βοηθήσουμε να γίνουν οι συμπράξεις και μαζί με αυτό, αυτό που είπα πριν, να βγάλουμε την γραφειοκρατία από την μέση για να μπορέσει να λειτουργήσει το κάθε

πράγμα, χωρίς εμείς να του προσθέτουμε ένα παραπάνω βάρος, κόστος, χρόνο και τα λοιπά, που το κάνουν μη-ανταγωνιστικό απέναντι σε άλλους.

Δεν θέλω να σας κουράσω πάρα πολύ. Θέλω απλώς να πω ότι, βάζοντας τα στοιχεία κάτω, έχουμε την δυνατότητα να κάνουμε πάρα πολύ μεγάλα βήματα. Έχουμε την δυνατότητα να αξιοποιήσουμε αυτό και αυτήν την παραγωγική τεχνογνωσία, αλλά επίσης αυτό μας βοηθάει και αυτό θέλω να το αναφέρω, στο να αντιμετωπίσουμε κάτι που στην Ελλάδα αποτελεί πολύ μεγάλη μαστίγα. Αυτό το είχα γνωρίσει πρώτη φορά όταν επισκέφτηκα τις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007, την περίοδο της μεγάλης κρίσης για αυτούς, όπου ο μεγαλύτερος τρόμος που επικρατούσε στα Ερευνητικά Ιδρύματα και σε αυτούς που παράγουν τεχνογνωσία δεν ήταν ότι έπεφταν τα οικονομικά, δεν ήταν ότι έκλειναν οι αγορές, ήταν αυτό που λέγανε σε απλά αγγλικά «the brain drain», ότι έχαναν τα καλύτερα μυαλά, ότι σε μία τέτοια κατάσταση οι άνθρωποι που παράγουν τις ιδέες λένε, εδώ δεν μπορούμε να τη βγάλουμε, πάμε κάπου αλλού. Αυτοί οι άνθρωποι δύσκολα γυρίζουν πίσω. Γι' αυτό ξεκίνησα από το παράδειγμα όλων σας και του Θανάση, που λέει ότι εγώ θα το παλέψω εδώ.

Έχουμε πάρα πολύ μεγάλη υποχρέωση αυτούς τους ανθρώπους να τους κρατήσουμε εδώ, γιατί εάν τους χάσουμε είναι πολύ πιο δύσκολο και να παράγουμε τα καινούργια μυαλά από τα σχολεία μας και να έχουμε τους αυριανούς ανθρώπους να παράγουν τις ιδέες. Άρα, για εμένα πρώτη προτεραιότητα είναι να σταματήσουμε αυτό το brain drain, τη διαρροή μυαλών να το πω στα ελληνικά, που είναι..., θα αφήσει στη χώρα μας μια μεγάλη αναπηρία, να το πω έτσι, αν αφήσουμε να εξελιχτεί αυτό το πράγμα και δεύτερον να βοηθήσουμε αυτές οι προσπάθειες να γίνουν βιώσιμες, με αυτές τις διαδικασίες που σας είπα.

Έχω την εντύπωση και έχω την αίσθηση, ειδικά μετά από αυτά που είδα σήμερα, ότι όχι απλώς μπορεί να συμβεί, ότι συμβαίνει. Συμβαίνει. Είδα ότι συμβαίνει. Το είδα με την Cogallia, το είδα με το ΕΚΕΤΑ, το βλέπω με άλλα Κέντρα με τα οποία έχω επαφή, απλώς χρειάζεται να το αυξήσουμε πάρα πολύ και για να το αυξήσουμε αυτό πάρα πολύ, χρειάζεται να βάλουμε στόχους.

Χθες είχα μία συζήτηση τυχαία με τον εκπρόσωπο του Εμπορικού Τμήματος της Βρετανικής Πρεσβείας στην Ελλάδα. Μου είπε λοιπόν αυτός ο άνθρωπος, κάτι που θέλουμε κι εμείς να κάνουμε, ότι με εντολή του Πρωθυπουργού της Μεγάλης Βρετανίας, κανένας Υπουργός της χώρας δεν επιτρέπεται να φύγει για ταξίδι στο εξωτερικό, εάν δεν έχει οικονομική agenda στοχευμένη στο ταξίδι που πηγαίνει. Εάν δεν πάει να προωθήσει οικονομικά συμφέροντα της Αγγλίας. Είναι common sense, αλλά πρέπει να το κάνουμε κι εμείς δουλειά μας. Μου είπε επίσης, ότι για τις οικονομικές αποστολές, για τις χώρες δηλαδή όπου έχουν παρουσία και εκπροσώπηση, υπάρχει ένας κανόνας που λέει ότι για κάθε Ευρώ που δίνει η χώρα, η συγκεκριμένη χώρα, το Ηνωμένο Βασίλειο για τη λειτουργία αυτού του unit, το unit είναι υποχρεωμένο να φέρνει πίσω όχι λιγότερο από δεκαεννέα, ένα προς δεκαεννέα, τεράστια τοποθέτηση, μία πάρα πολύ κερδοφόρα επιχείρηση. Εάν δεν τα φέρει, αρχίζει και συρρικνώνεται, συρρικνώνεται μέχρι να κλείσει.

Πρέπει να βάλουμε τέτοιους στόχους. Το ξεκινήσαμε ήδη, είπαμε στις Πρεσβείες ότι θέλουμε να υπάρχουν αυτοί οι στόχοι, τώρα θα γίνουν ποσοτικοί, για να μπορούμε να μετράμε. Γιατί σε έναν εργαζόμενο, όποιος και αν είναι, και πρέπει να σας πω ότι εγώ αυτό που έχω δει από τους ανθρώπους που έχουμε στις Πρεσβείες μας είναι ότι το επίπεδο είναι πάρα πολύ υψηλό, κανείς δεν τους έχει πει τι ακριβώς θέλουμε. Πρέπει να τους το πούμε και να τους πούμε ότι το να προωθήσουμε την τεχνολογία είναι δουλειά, το να προωθήσουμε ελληνικά προϊόντα είναι δουλειά, γιατί αυτό είναι που θα πληρώσει την ύπαρξή μας αύριο.

Λοιπόν, μέσα σε αυτό το κλίμα, εγώ βλέπω ότι έχουμε τα δεδομένα, έχουμε τις πρώτες ύλες, έχουμε τα μυαλά, έχουμε τη δυνατότητα να το κάνουμε. Αυτό που χρειάζεται είναι να κάσουμε να το κάνουμε και, όπως είπα και πριν, να γκρινιάζουμε λιγότερο, που δεν το λέω για κάποιον ή για όλους εμάς εδώ μέσα, γιατί νομίζω ότι εδώ είμαστε σε ένα παραγωγικό κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας, αλλά κυρίως να

γκρινιάζουμε λιγότερο και να κοιτάμε τι μπορούμε να κάνουμε, όχι το πώς δεν γίνεται κάτι. Τι μπορούμε να κάνουμε. Αν το κάνουμε αυτό, πιστεύω ότι έχουμε ξεκινήσει από αυτό που έγραφε ο φίλος μου «να δείξουμε στην Ελλάδα την αξία που έχει», πιστεύω ότι κάνουμε αυτό που έλεγε ο φίλος μου ότι «επιμένουμε», ότι αυτό είναι, αν αφεθούμε δεν πρόκειται να γίνει, και πιστεύω ότι αυτήν την κρίση που περνάει η χώρα μας θα την έχουμε γυρίσει σε μία ευκαιρία να αλλάξουμε σελίδα σε αυτήν τη χώρα για να πάμε μπροστά.

Είναι στα χέρια όλων μας, είναι και στα δικά σας, είναι και στα δικά μας και αυτό πρέπει να το καταλάβουμε και αυτό πρέπει να το απαιτεί ο κόσμος από εμάς, και επειδή ακριβώς είναι έτσι τα πράγματα νομίζω ότι..., εγώ κλείνω με μία πολύ μεγάλη νότα αισιοδοξίας αυτήν την παρουσία μου σήμερα στη Θεσσαλονίκη και απλώς θέλω και πάλι να σας ευχαριστήσω και για την υποδοχή σας και για την πρόσκληση και αν υπάρχει κάποια ερώτηση ή οποιοδήποτε σχόλιο, φυσικά είμαι στη διάθεσή σας.

Και πάλι συγχαρητήρια, ευχαριστώ πολύ.

Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Να ευχαριστήσω τον κύριο Υφυπουργό. Υπάρχει κάποια ερώτηση που θέλετε να κάνετε, εφ' όσον δέχθηκε ερωτήσεις. Δε νομίζω ότι υπάρχει, οπότε να ευχαριστήσω και πάλι, κύριε Υφυπουργέ, τιμή μας και χαρά μας που σας είχαμε μαζί μας.